

Bayer Antal

VOLT-E VALAHA, LESZ-E VALAHA KÉPREGÉNYPIAC MAGYARORSZÁGON?

Ahogy a sajtónak és a könyvkiadásnak általában, úgy a képregénynek is a korábbi védőburok megrepedésével kellett szembenéznie az 1990-es évek elején, amikor nagyjából piacszerű viszonyok vették át a korábbi támogatási rendszer és az áttekinthetetlen terjesztés helyét. Az addig a Magyar Ifjúság, a Füles, a Pajtás, a Hahota, a Kockás, a Hepiend és más kiadványai révén a magyar képregénykiadásban meghatározó szerepet játszó Ifjúsági Lapkiadó Vállalat egyik napról a másikra eltűnt, az új holland tulajdonos csak néhány lapot tartott meg, amivel a hazai alkotók nagy részének megszűntek, de legalábbis beszűkültek a publikációs lehetőségei. A próbálkozások új magyar műveket tartalmazó képregényújság indítására (Botond, Krampusz, Találkozás) megbuktak, a klasszikusokat addig menedzselő Cs. Horváth Tibor 1993-ban bekövetkezett halála után senki sem érezte feladatának további gondozásukat. A terepet a két nagy skandináv cég, a Semic és az Egmont magyarországi leányvállalatai foglalták el az olyan, addig csak hallomásból és nyomdákban kicsempészett idegen nyelvű példányok révén ismert címekkel, mint a *Pókember*, a *Mickey Mouse*, a *Batman*, a *Garfield* vagy a *Tom és Jerry*.

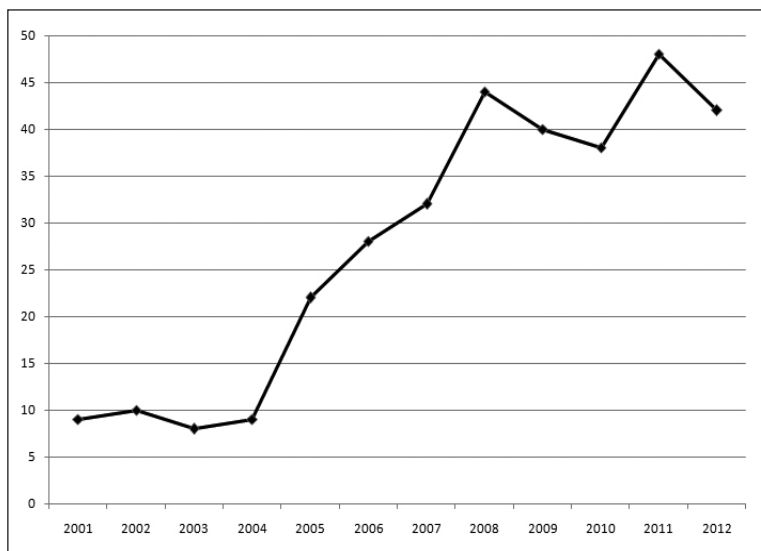
Bár a korábbi, utólag aranykornak látszó időszakhoz képest csökkenő formában a mai napig létezik sajtóképregény, 1990-től kezdve képregénypiacon sokáig csak az önálló sorozatként vagy válogatás jelleggel (Képregény Kóktél, Tiszta Dili, Kretén) megjelenő újságokat értettük. A két domináns szereplő, a svéd Semic és a dán Egmont talán az utolsó pillanatban érkezett a magyar piacra, hiszen alig tíz év elteltével hozzánk is begyűrűzött a főleg az amerikai *comic book* formátumát sújtó válság. Az 1990-es évek végén jelentősen visszaestek a példányszámok, amely jelenség nálunk odáig vezetett, hogy az addigi sikercímek egymás után váltak gazdaságtalanná. Persze trendeket utólag

sokkal könnyebb felismerni: a technológiai újítások következtében a számítógépes játékok és a jelentősen bővülő televíziós kínálat is nagyrészt a legnépesebb képregényolvasó korosztályoknak a szabadidejére tartott igényt, az internet elterjedése és felgyorsulása pedig egy időben úgy tűnt, hogy teljesen el is söpri a nyomtatott kiadványok iránti igényt. Ezért vallott kudarcot a Szukits próbálkozása új, többnyire filmes *franchise*-okra támaszkodó képregény-sorozatokkal, és ezért ért szinte katasztrofális véget a Marvel-képregényeket Európában képviselő olasz Panini Comics kísérlete 2005 és 2008 között arra, hogy közvetlen magyarországi jelenléttel pörgesse fel a piacot.

Bár nem kizárólag (és talán nem is legfőképp) a képregény-kiadásbeli gondjai miatt a külföldi tulajdonostól levált és nevet is módosított ADOC–Semic 2011 elején kénytelen lett lehúzni a rolót. Az Egmont már jóval korábban más területekre helyezte át a fő hangsúlyt; ennek is köszönheti, hogy szinte mellékezemágként ugyan, de mindmáig sikerült megtartania néhány, gyerekeknek szóló képregénylapját. Néhány hónapig fennállt a veszély, hogy egyedül maradnak a piacon, ám a Marvel-képregényeket pár éve könyves forgalmazásban megjelentető Kingpin Kiadó két kéthavonta megjelenő újság (*Hihetetlen Pókember*, *Marvel +*) kiadására vállalkozott, míg az ADOC–Semic egykori tulajdonosa egy új kiadó alapításával piacon tudta tartani legsikeresebb lapját, a *Garfield*-ot. (Különleges eset a Pesti Könyv által 2006 óta kiadott *Lucky Luke*-sorozat, mivel párhuzamosan kerül újságos és könyves terjesztésbe. Tekintve, hogy utóbbi helyeken hosszabb ideig kapható, a statisztikákban ott vettük figyelembe.)

Mivel egyik érintett kiadó sem auditáltatja az eladott példányszámait, csak hallomásból szerzett értesülésekre, illetve a megjelenő címek számára és gyakoriságára tudunk támaszkodni, amikor megpróbáljuk felmérni az újságos terjesztésű képregénypiacot. Ami a címek számát illeti, a csúcst 1991 jelentette, amikor 34 kizárólag vagy nagyrészt képregényeket tartalmazó lapot adtak ki Magyarországon, összesen 203 megjelenéssel, vagyis nagyjából egy címre jutó kéthavonkénti átlaggal. Az első nagy hullámvölgy már 1996-ban bekövetkezett: abban az évben 11-re csökkent a füzetek száma, igaz, ezek helyzete stabilnak volt mondható, aminek köszönhetően 7–8 jelent meg belőlük évente. A következő tizenöt évben csak kevés eltérés volt tapasztalható (leszámítva a Panini-kísérlet okozta kiugrást). 2012-ben 14, 2013-ban eddig 12 címből jelent meg legalább egy szám, a címenkénti átlag azonban immár nem haladja meg az ötöt.

A képregényújságos piac tehát jelentősen beszűkült, és az egyetlen jó hírnek az látszik, hogy úgy tűnik, erre a szintre be is állt – legalábbis egyelőre. Az új képregényújságot kiadó cégek is jóval kisebb apparátussal, tehát alacsonyabb rezsiköltséggel operálnak, mint korábban a Semic, és a kiadványok javuló minősége elfogadhatóbbá teszi a már-már az 1000 forinthez közelítő árakat. Lehet, hogy törekeny egyensúlyról beszélünk, és erről is csak utólag lehet majd okosakat mondani, de úgy néz ki, hogy a tudomásunk szerint pár ezres példányszámokkal dolgozó lapok képesek eltartani magukat. Balul elsült kísérletek azonban mindig is voltak; legutóbb egy lelkes amatőr társaság próbálkozott egy Sötét Erők című lap piacra dobásával, ám már a harmadik számot sem tudták megjelentetni. Ígéretesebbnek tűnik a szeptemberben indult Epicline magazin, amelyet az alternatív szcénán belül már több éves tapasztalattal rendelkező 5Panels csoport ad ki. Érdekes itt még megjegyezni, hogy bár mindezek a lapok országszerte kaphatók, ahhoz, hogy valóban teljes körű legyen a terjesztés, az eladhatónál jóval nagyobb példányszámot kellene kihelyezni, ám ennek a kockázatát nemigen tudják vállalni a kiadók. Az Epicline médiaajánlatában 1200 példány szerepel, ez valójában a minimum ahhoz, hogy még országos szintű újságos terjesztésről lehessen beszélni.

Képregényt megjelentető kiadók és magánszemélyek száma évente, 2001–2012

2005-ben fordulat állt be a magyar képregénykiadásban: a képregények bekerültek a könyvesboltokba. Egészen addig Magyarországon a képregényt hagyományosan „újságos” műfajnak tekintették. Olyannyira, hogy még a világhírű francia-belga sorozatok – *Asterix*, *Lucky Luke* (illetve akkori magyar nevén *Villám Vili*), *Tintin*, *Hupikék Törpikék* –, amelyeket a francia nyelvterületeken keménytáblás kivitelezésben adtak ki, nálunk puhafedele, füzetszerű kiadásban jelentek meg, és az újságosoknál voltak kaphatók. Ennek feltehetően összetett okai voltak, amelyeket utólag már nehéz lenne kibogozni. Mindenesetre tény, hogy a rendszerváltástól 2004-ig évente mindössze 3–4 kötet jutott könyves terjesztésbe, és a képregények iránt érdeklődőnek egyenként kellett levadásznia őket, némelyiket a gyerekkönyvek, másokat az „egyéb irodalom” polcáról.

Ekkor azonban gyors egymásutánban több olyan új kiadó is színre lépett, amelyeknek az alapítói szenvedélyes képregénykedvelők voltak, és nem akartak beletörődni abba, hogy világhírű kedvenceiket ne lehessen magyarul olvasni. Nagyrészt családi vagy baráti vállalkozásként jöttek létre, éppen csak hogy az induláshoz – egy vagy két kötet megjelentetéséhez – szükséges tőkével; többnyire saját maguk készítették a fordításokat és végezték a nyomdai előkészítést. Néhányan közülük rendelkeztek más kiadóknál szerzett tapasztalatokkal és kapcsolatokkal. Ezek felhasználásával sikerült elérniük, hogy a korábban a képregények befogadásától mereven elzárkózó könyvterjesztők megadják az esélyt ennek a számukra új kategóriának. A nagyobb nyitottsághoz feltehetően hozzájárult, hogy az ekkor piacra kerülő címek egy része népszerű filmekhez kapcsolódott, ráadásul az új és korábbi képregénykiadók páratlanul példás összefogásával létrehozott Magyar Képregénykiadók Szövetsége igen aktív figyelemfelhívó, ismeretterjesztő tevékenységbe kezdett, amelynek a központjába az első alkalommal 2005-ben megrendezett budapesti képregényfesztivált helyezte.

A nyitottság persze önmagában nem változtatott azon a problémán, amely a más szegmensekben tevékenykedő kis kiadókat is sújtja. A terjesztők többsége nem volt hajlandó közvetlenül szerződni velük, csak nagykereskedéseken keresztül, ami plusz akadályt jelentett. Olyan forgalmazó is volt, amely kijelentette: befogadja ugyan a képregényeket, de mivel a számára elhanyagolható bevételt nézve tulajdonképpen „szívességet tesz”, csak egy beszállító partnerrel hajlandó kapcsolatot tartani. Ezek az okok vezettek a Képregény Nagyker alapításához,

amely valamennyi kis kiadónak a kiadványait igyekezett bejuttatni a boltokba, változó sikerrel.

2005-ben 22, 2006-ban 30, 2007-ben pedig már 93 képregénykötet került könyvesbolti forgalomba. A nagy ugrásnak két összetevője volt: egyfelől az új kiadók közül többeknek sikerült megkapaszkodniuk a piacon, másrészt pedig hazánkat is elérte a japán rajzfilmek (*anime*) és képregények (*manga*) népszerűségi hulláma. Az olcsó, fekete-fehér, a nyugati sorozatoknál gyorsabb ütemben – évente 3–4 epizóddal – pergő zsebkönyvek már 2007-ben a képregény-megjelenések felét tették ki.

A képregénypiac látszólag beindult, és ez felkeltette a nagyobb könyvkiadó-terjesztő csoportok figyelmét is. Az Athenaeum 2007-ben mangákkal, a Cartaphilus 2008-ban filmekhez kapcsolható amerikai sikersorozatokkal próbálkozott. Bár egyiküknél sem jutott kiemelt szerephez a képregény, még így is jóval nagyobb tempót diktáltak, mint amit a jelentős közösségi aktivitásnak köszönhetően a viszonylag jól feltérképezhető törzsközönsséggel közeli kapcsolatot ápoló, és immár a piaci szegmens felvevőképességében is több éves tapasztalattal rendelkező függetlenek ideálisnak tartottak. Szerényebb méretekben több más kiadó is beszállt a ringbe; az ő egy-két kiadványuk is hozzájárult ahhoz, hogy 2008-ban új rekordot döntött a magyar képregénykiadás 121 új kötettel.

A lendületet megtörte a válság, az egyébként sem magas – a kétezres példányszámot csak nagy ritkán elérő, többnyire ezer alatt maradó – eladások a fizetőképes kereslet csökkenése miatt visszaestek. Ennek ellenére a zuhanás nem azonnal, hanem lépcsőzetesen következett be. 2012-re azonban lényegében már csak azok a kiadók maradtak a képregénypiacon, amelyek valóban szívügyüknek tekintik ezt a területet, mások csak egy-egy jól teljesítő sorozat mellett tartanak ki – így például a Cartaphilus immár kizárólag az új gyerekkedvenc *Geronimo Stilton*-t, az Egmont az örökzöld *Asterix*-et, a Képregény.hu néven kiadóvá is avanzsált képregény-nagykereskedés pedig a zombihullámot előidéző *Walking Dead*-et adja ki. 2012-ben már csak 41 újdonság került a könyvesboltokba, és az első félév adataiból kiindulva 2013-ben még ennyi sem lesz.

A képregények mindössze nyolc évre visszatekintő könyvesbolti forgalmazása tehát látszólag majdnem ugyanoda tért vissza, ahonnan elindult. De csak látszólag. A könyvesbolti bevezetést szorgalmazó kis kiadók számítása annyiban bevált, hogy a képregények forgalmazási ciklusa valóban megnőtt. Az újságosoknál megszokott egy-két hónap-hoz képest több éven át beszerezhető a képregénykötetek, és a sikere-

sebbek esetében (Rejtő–Korcsmáros-sorozat, *Kázmér és Huba*, *Asterix*, *Walking Dead*, néhány manga) már utánnomásra is sor került. A kínálat tehát bővült, néhány könyvesboltban állandósult, és a szerzett tapasztalatok birtokában a kiadók is jobban megtanultak tervezni.

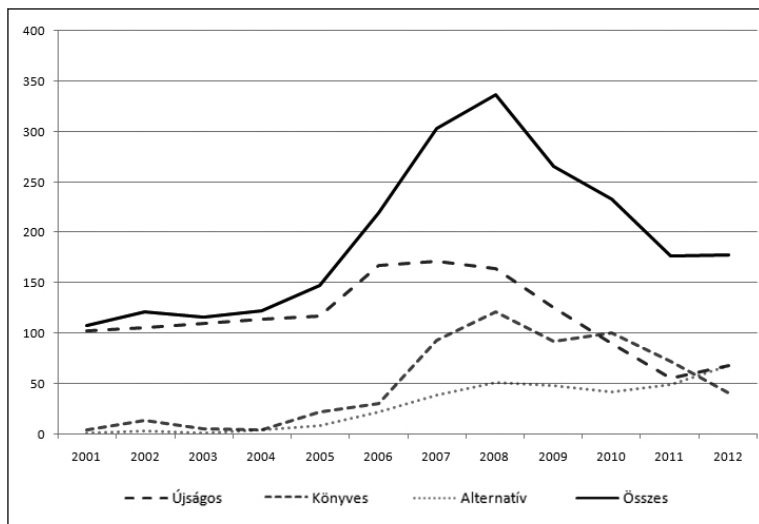
A 2005-ben indult hullámnak más pozitív hozadéka is van. Kiderült, milyen fontos szerepet töltenek be a képregényes rendezvények – vannak olyan kiadók, amelyek az eladásaik 30–60 százalékát köszönhetik az évente megrendezett budapesti és szegedi képregényfesztiválnak, az év végi Hungarocomix képregényvásárnak, a tavaszi és őszi képregénybörzéknek, a keleti stílusú képregények esetében pedig a mangás-animés közösség ötezres létszámot is meghaladó találkozóinak. A kiadók hamar felismerték, hogy újdonságaikat ezekre a rendezvényekre kell időzíteniük, ahol a jelentős eladásokon kívül a gyors megismertetés és az azonnal jelentkező bevétel előnyeit is élvezhetik – utóbbi kis kiadók esetében különösen nagy fontossággal bír, hiszen tartalékok híján nehezen engedhetik meg maguknak, hogy három-hat hónapon át „hitelezzenek” az időnként nagyon lassan, vonakodva fizető terjesztőknek.

Kissé talán váratlan, de visszatekintve természetes és abszolút örvedes velejárója a rendezvények elszaporodásának a 2005 előtt Magyarországon gyakorlatilag ismeretlen alternatív szcéna kialakulása. Többnyire pályakezdő fiatal magyar alkotók és alkotócsoporthoz saját művei, rajongók által készített szaklapok és fanzine-ok, vagy éppen a magyar képregénytörténet klasszikusait felújító gyűjtői kiadások tucatjával jelennek meg a fesztiválokon és börzéken, a rendezvények látogatottságához arányítottan limitált (40 és 200 közötti) példányszámban. (Igaz, ennek a jelenségnek szomorú módon részét képezi néhány olyan sorozat is, amelynek a gondozója saját kárán látta be, hogy értelmetlen lenne erőltetni az újságos vagy könyves terjesztést.) Ebből kifolyólag az új

Legnagyobb képregénykiadók könyves terjesztésben, 2003–2012

1. MangaFan:	104
2. Fumax:	56
3. Vad Virágok Könyvműhely:	54
4. Athenaeum:	45
5. Képes Kiadó:	42
6. Nyitott Könyvműhely/ Libri Kiadó:	36
7. Delta Vision:	34
8. Egmont:	30
9. Kingpin:	28
10. Cartaphilus:	27

képregények jelentős részéről csak a törzsközönség szerez tudomást – a rendezvények látogatói, a kiadókkal hírlevelek révén, előfizetéses rendszerben vagy egyéb közvetlen módon kapcsolatot tartó vásárlók. Azt is fontos megjegyezni, hogy ezt a szegmenst a nagyságrenddel kisebb költségek miatt gyakorlatilag nem érintette a válság, a kiadványok száma 2008-tól kezdve 50 körül van, 2012-ben a 70-et is megközelítette.

Képregénykiadványok száma terjesztési formák szerint, 2001–2012

De miért is ilyen problémás a képregénykiadás? Kezdjük az idegen nyelvű művek magyarországi megjelenítésével. Az, hogy 8 százalék körüli jogdíjat kell fizetni, ráadásul ennek nagy részét vissza nem térítendő előlegként, úgynevezett minimumgaranciaként már a szerződés megkötésekor, nyilván magától értetődő bármely más könyvkategóriában is. Azt azonban csak a bőséges képanyagot tartalmazó kiadványokkal foglalkozó kiadók tudják, hogy a repréért plusz pénzt kérnek a jogtulajdonosok. Míg egy regény esetében ez többnyire csak a címlapot jelenti, a képregényeknél bizony az összes oldal digitális fájljaiért is kell még fizetni, még hozzá nem keveset. Ez egy 100 oldal körüli színes képregénynél akár 1500 dollárra is rúghat, és ez fix, a nyomott példányszámtól független költség. Vagyis a repró anyag ára sokszor meghaladhatja a jogdíjét – még kész sincs a kötet, de már tudjuk, hogy az árából akár 15 százalékot is a partnernek kell kifizetni, nagyrészt előre, még-

hozzá dollárban vagy euróban. Nem csoda, hogy a képregénykiadók szorgalmas olvasói a devizaárfolyam-táblázatoknak.

Igaz, a fordítás kevesebbe kerül, mint egy „csak szöveges” könyv esetében, de messze nem olcsó. A képregényfordítás különleges kihívás: komoly elmélyültséget igényel az adott sorozatban, a filmfordításhoz hasonló korlátokkal kell megküzdeni, hiszen az eredeti szövegtömbök mérete adott, a magyarnak nem szabad sem hosszabbnak, sem sokkal rövidebbnek lennie, a humoros képregényeknél magas jártassággal kell rendelkezni a forrás- és a célnyelvben egyaránt. Plusz feladat a magyar fordítás beírása, ami magában foglalja a megfelelő betűtípus kiválasztását, nem egyszer kiegészítését ékezetes betűkkel. Szerkesztőre, korrektorra ugyanúgy szükség van egy képregénynél, mint bármilyen más könyvnél, tehát összességében a munkadíj sem elhanyagolható tényező a büdzsében.

Igen jelentős, meghatározó súlyú tétel viszont a nyomdaköltség, főként a színes képregényeknél – de a papír minősége a fekete-fehér kiadványoknál is számít, rég elmúltak azok az idők, amikor a képregényolvasó elfogadhatónak tartotta a silány minőségű nyomdaipari terméket. Ebben a tekintetben is visszaüt, hogy a képregénykiadók nagy része kisvállalkozás, hiszen nem tudnak a listaárnál jobb kondíciókat elérni a nyomdáknaál (pontos számokat nem tudok, de hallani olyan értesüléseket, hogy a rendszeresen nagy megrendeléseket leadó, a nyomdai kapacitásokat folyamatosan lekötő nagyobb kiadók akár 30 százalékos engedményben is részesülhetnek), ráadásul az ő esetükben a nyomdák sokszor ragaszkodnak az azonnali fizetéshez, nem egyszer az előleghez is.

A terjesztői jutalék az elmúlt tíz évben egyre feljebb ment, ma már sokszor meghaladja az 50 százalékot. A fizetési hajlandóságról fentebb már esett szó, de nem lehet eléggé kiemelni, milyen versenyhátrányt jelent egy kis kiadónak, ha úgyszólván valamennyi költségét köteles a megjelenés előtt kifizetni, bevételben pedig – a rendezvényes és egyéb közvetlen eladásokat leszámítva – legkorábban három hónappal később reménykedhet.

Ha valaki azt gondolná, ennél rosszabbat már el sem tud képzelni, nézzük meg, hogy állunk a magyar szerzők munkáival. Hogy teljes legyen a kép, először kanyarodjunk vissza a sajtóképregényhez. Az alkotók elmondása szerint a tíz évvel ezelőtti inséges idők visszanézve már-már paradicsomi állapotnak látszanak. Az egy oldal elkészítéséért járó honorárium közel a felére esett vissza, jó esetben is alig haladja

meg a tízezer forintot. Ha pedig tudjuk, hogy csak a legjobbak képesek tartósan és megbízható minőségben heti két oldalt elkészíteni, rögtön látjuk, hogy ebből bizony nem lehet megélni. Az apadó példányszámok miatt az újságok még ezt az árat is sokallják, és mivel nem látják bizonyíthatónak, hogy a képregények közlése segítené az eladásokat (például azzal, hogy megkülönböztető tényező a konkurenciával szemben), az alkotók örülhetnek, hogy legalább néhány lap szinte „hagyományörzéseként” még befogadja a munkáikat.

Némi könnyebbésséget jelent az utánközlés lehetősége, ami újabban már nem csak a klasszikus Korcsmáros-, Zórád- és Fazekas-képregényeket érinti. A Galaktika például 2013-ban elkezdett közreadni sci-fi témájú, korábban csak kis példányszámú lapokban megjelent, ezért a magazin olvasóinak a többsége számára új képregényeket, mindkét fél számára előnyös konstrukcióban. A szerzői kiadások esetében az alkotó jövedelme természetesen nem több annál az összegnél, amit a nyomdaköltség leszámítása után az eladásokból kap. Az alacsony példányszámból kifolyólag ez a summa elenyésző, a 20 ezer forintos „haszon” már szép eredménynek tekinthető. Ezt azonban az alkotók képesek tudomásul venni; megértik, hogy a szabadidejükben, nagyrészt kedvtelésből készült munkák értékesítésében csak saját magukra, illetve esetleg baráti segítségre számíthatnak. Ha viszont egy ismert kiadóval kötnek szerződést, nehezebb megérteniük, hogy miért kellene ingyen előre dolgozniuk. Márpedig még a legnevesebb magyar képregényalkotók munkáinak a megjelentetése is olyan kockázattal jár, amit valakinek viselnie kell – különben el sem jutnak az olvasókhoz.

A nemzetközileg ismert és idehaza is sikeresnek tekinthető képregények, valamint egy magyar alkotó újonnan elkészült munkája között igen nagyok a költségbeli különbségek. A szerkesztéssel, nyomdai előkészítéssel járó feladatok és a nyomdai munkálatok ára nyilván azonos, a terjesztői jutalék úgyszintén. De bármennyire is panaszkodtunk az imént arra, hogy a külföldi jogtulajdonos a repró megfizetésével milyen magas költségeket ró a kiadóra, ez egy oldalra kiszámítva nem több 3–5 ezer forintnál. Ez nem kevés, de csupán fele-harmada annak a nyomott árnak, amit a sajtóban megjelenő képregényekért fizetnek az alkotóknak. Mivel pedig az elmúlt nyolc év tapasztalatai szerint magyar képregényszerzők műveinél már 1000 példány eladása is nagy sikernek számít (kivéve a Rejtő Jenő töretlen népszerűségéből is profitáló klasszikus Korcsmáros-képregények felújított kiadását), nem nehéz kikalkulálni, hogy a kiadónak még ez az összeg is nehezen fér bele.

A legőszintébb megoldásnak a tényleges eladások utáni jogdíjfizetés tűnhet, csakhogy akkor sohasem lesz megfizetve a rajzoló munkája.

Ahogy a magyar kultúrában általában, úgy a könyvkiadásban sem példátlan az állami támogatás, többnyire közvetlenül az alkotóknak nyújtott ösztöndíj formájában. Csakhogy képregénnyel pályázni szinte lehetetlen, már csak azért is, mert a Nemzeti Kulturális Alap még abban a kérdésben sem tud állást foglalni, hogy melyik szakkollégiuma lenne illetékes ebben. Eddig egyetlen sikeres esetről van tudomásunk: Hegedűs Márton 184 oldalas, idén Alfabéta-díjas képregényének a kivitelezésére 600 ezer forintos támogatást nyert a MASZRE pályázatán – a végül három év alatt megrajzolt kötetre tehát oldalanként háromezer forintnál valamivel több jutott az alkotónak.

Nincs ez így jól. Bár a legismertebb amerikai, francia vagy japán képregények világszerte sikeresek, szinte valamennyi országra igaz, hogy a helyi alkotók munkái közül kerülnek ki a legnépszerűbbek, de legalábbis hazájukban felveszik a versenyt a nemzetközi elittel. Nálunk azonban még a megjelenések száma is csekély: újságos terjesztésben az elmúlt öt évben 2–3 százalék volt a magyar képregények aránya az összeshez képest, könyves terjesztésben 6–9 százalék, és csak az alternatív terjesztés 60–70 százalékának köszönhetően éri el összességében a 15–20 százalékot – az, hogy 2012-ben ez 27 százalékra emelkedett, nem igazán örömhír, hiszen a könyves megjelenések számában bekövetkezett csökkenésnek tudható be.

Meggyőződésem, hogy képregény piac akkor lesz Magyarországon, ha az olvasók megismerik és megkedvelik a hazai szerzőket, sorozatokat. Hogyan lehetne ezt elérni? A képregényes szakma minden segítséget és ötletet szívesen lát.